

แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชน
บ้านบางโหนด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 4

Guidelines for Participatory Academic Management based on
the Principle to the Harmony at Chumchonbanbangnod
School under Nakhon Si Thammarat Primary
Educational Service Area Office 4

ชฎาภรณ์ พุดทอง*

Chadaphon Putthong

พระครูเขมธรรมโมหิต

Phrakhrukemthammakosit

บุญเลิศ วีระพรกานต์

Boonlert Weeraponkan

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus

Corresponding author, e-mail: aomchadaphonintharat@gmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 2 ธันวาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 13 ธันวาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 18 ธันวาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด 2) ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด 3) นำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาสภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 15 คน การศึกษาแนวทาง ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 รูป/คน และการนำเสนอแนวทาง ใช้การประชุมสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนดพบว่า ยังมีประเด็นที่ควรพัฒนาในด้านการมีส่วนร่วมที่ยังไม่ครอบคลุม ทรัพยากรที่มีอยู่ค่อนข้างจำกัดและระบบการประเมินที่ยังไม่สอดคล้องไม่เป็นทิศทางเดียวกัน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจส่งผลให้การดำเนินงานด้านวิชาการยังมีข้อจำกัดในการบรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวัง 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด ประกอบด้วย แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียน สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และการนิเทศการศึกษา โดยบูรณาการกับหลักสามัคคีธรรม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ

ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผล การตัดสินใจ และการรับผลประโยชน์ 3) ผลการนำเสนอ แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยหลักสามัคคีธรรมช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันเพิ่มความไว้วางใจและความสามัคคี ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีทิศทางชัดเจน โปร่งใสและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; การมีส่วนร่วม; สามัคคีธรรม; โรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด

Abstract

This qualitative research aimed to: (1) examine the current conditions of participatory academic administration at Chumchonbanbangnod School; (2) study guidelines for participatory academic administration based on The Harmony at Chumchonbanbangnod School; and (3) present and evaluate the proposed guidelines for participatory academic administration based on The Harmony at Chumchonbanbangnod School. The research employed a qualitative methodology. Data on the current conditions were collected through in-depth interviews with 15 key informants. The study of the guidelines involved in-depth interviews with 5 key informants, while the presentation and evaluation of the guidelines were conducted through a focus group discussion with 7 experts. Data were analyzed using inductive analysis.

The findings were as follows: (1) The current conditions of participatory academic administration at Chumchonbanbangnod School indicated areas requiring improvement, particularly in terms of limited and insufficiently comprehensive participation, constrained resources, and assessment systems that lacked consistency and alignment. These factors contributed to certain limitations in achieving academic goals to the expected level. (2) The guidelines for participatory academic administration based on The Harmony at Chumchonbanbangnod School consisted of participatory approaches in curriculum administration, learning process management, learning assessment and evaluation, educational media, innovation and technology, and educational supervision. These guidelines were integrated with The Harmony and implemented through five stages: planning, implementation, evaluation, decision-making, and benefit-sharing. (3) The results of presenting the guidelines indicated that the experts unanimously agreed that the proposed guidelines were appropriate, feasible, and beneficial. The Harmony was found to enhance a collaborative working culture, strengthen trust and unity, and contribute to clearer and more transparent academic administration, thereby supporting sustainable educational quality development.

Keywords: Academic Management; Participatory; The Harmony; Chumchonbanbangnod School

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคน สังคม และประเทศ ทำให้ประชาชนมีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในโลกศตวรรษที่ 21 ที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ประเทศต่างๆ จึงเร่งพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันและพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ควบคู่กับการรักษาอัตลักษณ์ของตน สำหรับประเทศไทยการศึกษาเป็นสิทธิพื้นฐานที่รัฐต้องจัดให้ เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการทำงานและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ พร้อมกับมุ่งพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาและสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั่วถึง เพื่อความมั่นคงและความก้าวหน้าของประเทศในเวทีโลก(กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 1) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ที่มีเป้าหมายมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 78)

โรงเรียนมีภารกิจในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานชาติ โดยการบริหารงานประกอบด้วย 4 ด้าน แต่ด้านวิชาการถือเป็นหัวใจหลักเพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาผู้เรียน งานวิชาการมุ่งสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของสถานศึกษา คุณภาพของผู้เรียนจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิผลเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดต่อผู้เรียนและสถานศึกษา (ภิญโญ สารธาร, 2552: 7) กระทรวงศึกษาธิการกำหนดภารกิจด้านการบริหารวิชาการของโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การวิจัย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา รวมถึงการแนะแนว การประกันคุณภาพ และการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน บุคคล และองค์กรที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 33-34)

การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นหัวใจหลักของโรงเรียน เพราะวัตถุประสงค์ที่สำคัญของโรงเรียน คือ การให้การศึกษาและฝึกอบรมเยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต กล่าวได้ว่า งานสำคัญของโรงเรียน คือ งานวิชาการถ้าโรงเรียนดำเนินงานพลาดทางวิชาการก็จะพิจารณาได้ว่า โรงเรียนนั้นประสบความล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนก็สมควรที่จะได้รับการยกย่อง ยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินการกิจของโรงเรียนได้ผล (อุทัย บุญประเสริฐ, 2538: 6) สอดคล้องกับการบริหาร งานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา โดยครอบคลุมการจัดการหลักสูตร การสอน การประเมินผล การนิเทศ และการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (นฤตล มะโนศรี. 2565: 13) ซึ่งความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารโดยเฉพาะในการพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพทันสมัย และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษางานวิชาการ จึงถือเป็นภารกิจหลักที่กำหนดความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา (ทองดี ศรีตระการ, 2559: 3)

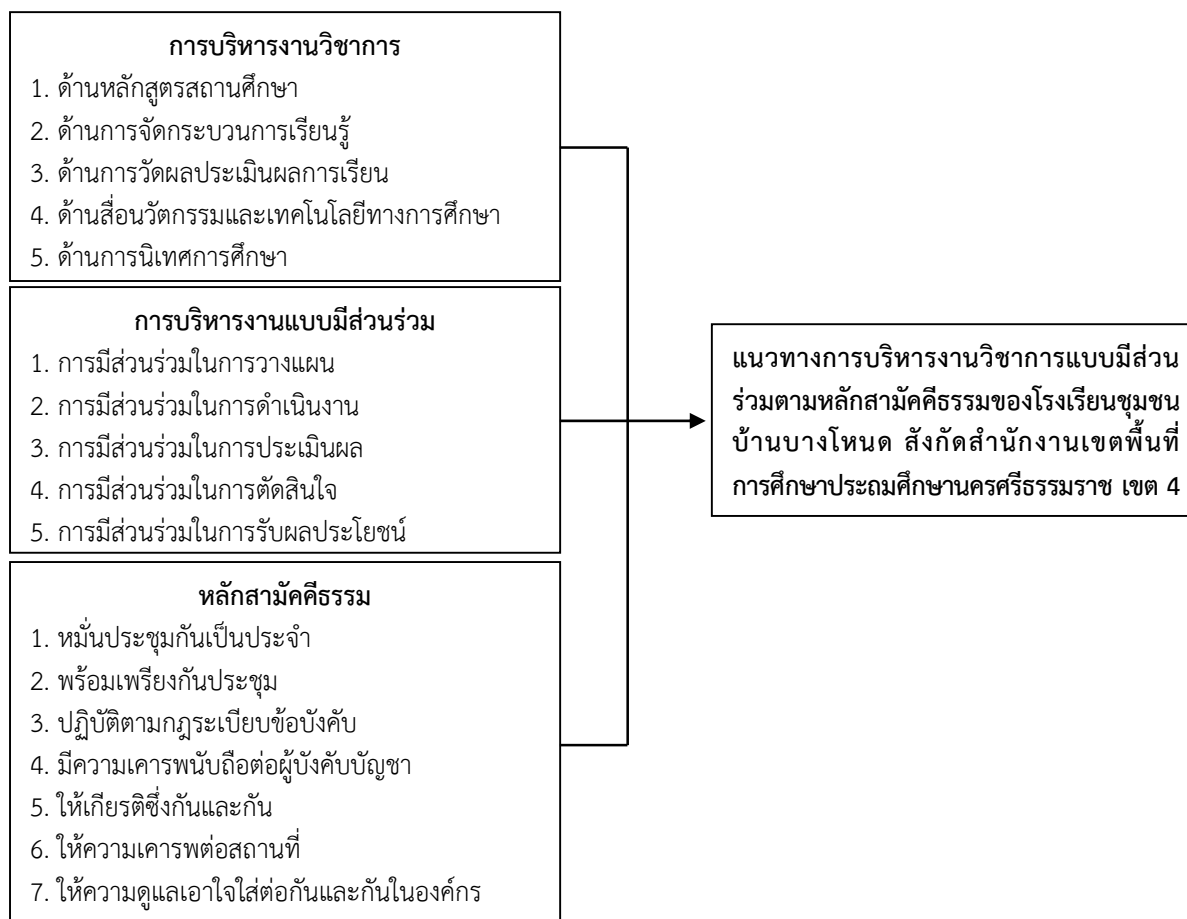
หลักธรรมในพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะหลักสามัคคีธรรมสามารถประยุกต์ใช้ในการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความร่วมมือ ความปรองดอง และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของบุคลากร การใช้หลักสามัคคีธรรมช่วยเพิ่มประสิทธิผลการทำงานและสร้างความสัมพันธ์ภายในองค์กรให้ร่มเย็นและราบรื่น (พระมหาทองสา นาถวิริโย, 2552: 1) การประยุกต์หลักสามัคคีธรรมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ลดความขัดแย้ง และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี พระพุทธดำรัส “สุขา สังฆัสสละ สามัคคี” (ขุ.ธ. (ไทย) 25/41/238) สะท้อนความสำคัญของความสามัคคีในการสร้างความสำเร็จและความสุขในทุกระดับของสังคม การนำหลักสามัคคีธรรมมาปรับใช้ทำให้การบริหารงานวิชาการเป็นระบบและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการแต่ละโรงเรียนมีหลักการ และวิธีการที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนดเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนจำนวน 400 คน แบ่งโครงสร้างการบริหารงานเป็น 4 ฝ่ายงาน ได้แก่ งานบริหารงานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารทั่วไป ผู้บริหารยึดหลักการบริหารเทคนิคการบริหารแบบวงจรเดมมิง (PDCA) โรงเรียนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การวางแผนงานยังมีโอกาสพัฒนา โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างทั่วถึง รวมถึงการเสริมสร้างระบบสื่อสารภายในที่เป็นเอกภาพเพื่อให้ข้อมูลไหลเวียนครบถ้วนและทันเวลา ส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานร่วมกัน จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด
3. เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิจัยใน 3 ลักษณะ คือ การศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Practitioner Informants) เป็นผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด จำนวน 15 คน

2.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) เป็นผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษา จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลงานได้รับรางวัล Best Practice จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน นักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับคุณวุฒิบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คนและพระภิกษุที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 1 รูป

2.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Informants) เป็นผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษา จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ กตปน. สพป.นศ. 4 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลงานได้รับรางวัล Best Practice จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาในอำเภอหนอง จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษานอกอำเภอหนอง จำนวน 1คน และครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือในขั้นตอนการศึกษาสภาพ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม แล้วนำมาจัดทำเป็นประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.2 เครื่องมือในขั้นตอนการศึกษาแนวทาง คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรม ของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยสังเคราะห์จากแนวคิดการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและหลักสามัคคีธรรม เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการสอบถามความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนา จากกลุ่มผู้รู้

3.3 เครื่องมือในขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง คือ แบบประเมินและการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยพัฒนาขึ้นจากกรอบแนวคิดของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและหลักสามัคคีธรรม เพื่อใช้ในการรับฟังความคิดเห็น การอภิปราย และการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของแนวทางจากผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4. 1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพเก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 15 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด

4.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน โดยใช้ร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรม ของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด

4.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง ใช้การสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาสภาพ วิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงเป็นข้อสรุป

5.2 การศึกษาแนวทาง วิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาเรียบเรียง และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเป็นแนวทาง

5.3 การนำเสนอและประเมินแนวทาง วิเคราะห์โดยนำความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มมาเรียบเรียงเป็นแนวทางฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ปรากฏผลดังนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด

ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด พบว่า

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรสถานศึกษายังขาดการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทั้งการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมิน ทำให้หลักสูตรไม่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การตัดสินใจยังรวมศูนย์และการสื่อสารผลลัพธ์ไม่ทั่วถึง ทำให้บุคลากรไม่รับรู้ความก้าวหน้าอย่างครบถ้วน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม พัฒนาฐานข้อมูล เสริมศักยภาพครู และสร้างความร่วมมือกับชุมชนจึงเป็นแนวทางสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

1.2 สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษายังขาดการมีส่วนร่วมจากครู ผู้ปกครอง และชุมชน ทำให้การวางแผนและการสอนไม่สอดคล้องกับทักษะที่ผู้เรียนต้องการในปัจจุบัน การดำเนินงานยังถูกจำกัดด้วยปัจจัยด้านเวลา ตัวชี้วัด และสื่อ ส่งผลให้การสอนเน้นบรรยายและไม่เอื้อต่อ Active Learning ขณะเดียวกัน การประเมินผลยังไม่ครอบคลุมทักษะสำคัญและขาดข้อมูลจริงสำหรับพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การสร้างเวทีแลกเปลี่ยน การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม และการสื่อสารผลสำเร็จอย่างทั่วถึงจึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนทุกคน

1.3 สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลการเรียนการวัดและประเมินผลการเรียนในสถานศึกษายังขาดความหลากหลาย เครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน และเวลาที่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถสะท้อนสมรรถนะผู้เรียนได้ครบถ้วน การดำเนินงานยังจำกัดด้วยทักษะวิเคราะห์ข้อมูลและสื่อที่ไม่เพียงพอ ส่งผลให้การติดตามพัฒนาการของผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง ชุมชน และครูในการออกแบบวิธีประเมิน การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนข้อมูล ตลอดจนการสื่อสารผลการประเมินและยกย่องผู้พัฒนานวัตกรรม จะช่วยยกระดับคุณภาพการประเมินผลให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและบุคลากรอย่างแท้จริง

1.4 สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารงานวิชาการด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยียังเผชิญข้อจำกัดทั้งด้านงบประมาณ อุปกรณ์ล้ำสมัย และทักษะของครู ทำให้การใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ไม่เต็มประสิทธิภาพ การวางแผนและการตัดสินใจยังขาดข้อมูลและการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการและพัฒนาสื่อ การสร้างเครือข่ายสนับสนุนจากชุมชน การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และการประเมินสื่ออย่างเป็นระบบจะช่วยให้การจัดสรรและใช้เทคโนโลยีเกิดประโยชน์อย่างทั่วถึงและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น 1.5 สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา การนิเทศศึกษายังขาดข้อมูลที่เป็นระบบ การติดตามต่อเนื่อง และทรัพยากรสนับสนุน ทำให้ครูเกิดภาระและมองการนิเทศเป็นการตรวจสอบมากกว่าการพัฒนา กระบวนการตัดสินใจแม้มีความร่วมมือแต่ยังขาดข้อมูลรอบด้าน ส่งผลให้การวางแผนไม่สอดคล้อง ความต้องการจริง การใช้เทคโนโลยี การจัดเวทีแลกเปลี่ยน การกำหนดเกณฑ์โปร่งใส และการเผยแพร่ผลการพัฒนาอย่างทั่วถึง จะช่วยให้การนิเทศเกิดประโยชน์สูงสุดและส่งเสริมการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน

2. การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด พบว่า 1) แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านหลักสูตร เป็นกระบวนการที่เน้นความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และบริบทท้องถิ่น ครอบคลุมการวางแผนร่วมกัน การจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นระบบ การประเมินผล และการปรับปรุง พร้อมรับข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วน การนำหลักสามัคคีธรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำหลักสูตรเสริมสร้างความพร้อมเพรียง ความรับผิดชอบร่วมกัน และความเคารพต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งผลให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้มุ่งสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คุณภาพโดยเริ่มจากการวางแผนร่วมกัน การออกแบบแผนการสอนและกิจกรรม Active Learning การพัฒนาศักยภาพครู และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ การนำหลักสามัคคีธรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ ความรับผิดชอบ และบรรยากาศการทำงานเกื้อกูล ส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนมุ่งเน้นความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้การประเมินสะท้อนสมรรถนะและความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง กระบวนการประกอบด้วยการวางแผนและออกแบบเครื่องมือประเมินร่วมกัน การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ และการเผยแพร่ผลพร้อมรับข้อเสนอแนะ การนำหลักสามัคคีธรรมมาประยุกต์ใช้ในการวัดผลประเมินผลการเรียนช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ การทำงานเป็นระบบ และความรอบคอบ เปิดโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้การประเมินมีความเที่ยงตรง เป็นธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน 4) แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามุ่งสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และชุมชนในการวางแผน จัดทำ ใช้ และพัฒนาสื่ออย่างเป็นระบบ ครูมีบทบาทผลิตและพัฒนาสื่อ พร้อมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี การติดตามและประเมินคุณภาพสื่อช่วยให้เลือกใช้สื่อที่เหมาะสมและยกระดับการเรียนรู้ การนำหลักสามัคคีธรรมมาประยุกต์ใช้ในด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ การทำงานเป็นระบบ ความรับผิดชอบร่วมกัน และการแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็น ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ราบรื่น และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

5) แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษาเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และคณะนิเทศ โดยใช้การวางแผนที่ชัดเจน กำหนดวิธีการและเครื่องมืออย่างเป็นระบบ การนิเทศดำเนินทั้งในโรงเรียนและผ่านระบบดิจิทัล พร้อมการติดตามประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพ การสอนและการนิเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน การนำหลักสามัคคีธรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ การศึกษาช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ การทำงานเป็นระบบ การเคารพซึ่งกันและกัน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้กระบวนการนิเทศสำเร็จลุล่วงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน อย่างยั่งยืน

3. การนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด

การนำเสนอร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ชื่อเรื่อง 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ของแนวทาง 4) แนวทางการดำเนินงาน และ 5) การติดตามและประเมินผล ผู้ทรงคุณวุฒิในการร่วมสนทนากลุ่มซึ่งทุกคนเห็นว่ามีเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ และมีโครงสร้างตามองค์ประกอบของ การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน 4) ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา สำหรับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และได้บูรณาการหลักการทำงานไว้ 7 ประการตามหลักสามัคคีธรรม ประกอบด้วย 1) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม 3) ปฏิบัติต่อภรรยาเยี่ยงข้อบังคับ 4) มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา 5) ให้เกียรติซึ่งกันและกัน 6) ให้ความเคารพต่อสถานที่ 7) ให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อกันและกันในองค์กร

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษายังคงประสบข้อจำกัดในหลายมิติ ทั้งด้านการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรที่ยังไม่ครอบคลุมบริบทผู้เรียนและท้องถิ่น การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ขาดการบูรณาการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงระบบการวัดและประเมินผลที่ยังเน้นผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณมากกว่าสมรรถนะที่แท้จริงของผู้เรียน นอกจากนี้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษายังถูกจำกัดด้วยงบประมาณ ทักษะของครู และความล้าสมัยของอุปกรณ์ ขณะที่การนิเทศการศึกษายังขาดความต่อเนื่องและข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวางแผน หากสามารถเสริมสร้างการมีส่วนร่วม พัฒนากลไกข้อมูล และยกระดับศักยภาพบุคลากรในด้านเทคโนโลยีและนิเทศ จะช่วยเพิ่มประสิทธิผลและความโปร่งใสของการบริหารงานวิชาการให้ตอบสนองต่อความต้องการผู้เรียนและบริบทท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับ จุฬารัตน์ ทศไกร (2564: ก) ได้ศึกษาการศึกษาแนวทางการ

บริหารงานวิชาการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า สถานศึกษาประชาสัมพันธ์การใช้และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการพัฒนาและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า มีการดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา และสอดคล้องกับบุษเรศ คำดีบุญ (2564: ก) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรจัดเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของโรงเรียน ให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำตารางเรียนของโรงเรียน ลดภาระงานอื่นๆ ของครูที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบการวิจัย เสริมสร้างการจัดบรรยากาศในโรงเรียนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล คือ ควรวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อใช้เป็นแนวทางในปีต่อไป และพัฒนานักเรียนให้ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีให้เพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับจรรยาภรณ์ ภูกลาง (2564: ก) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้ครูทุกคนผลิตสื่อ นวัตกรรมการศึกษา ผู้บริหารกำหนดให้ครูเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ เพื่อครูจะได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

2. การนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด

แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม มีการดำเนินการตามหลักสามัคคีธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลประเมินผล การเรียน 4) ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา สำหรับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และได้กำหนดหลักการทำงานไว้ 7 ประการตามหลักสามัคคีธรรม ประกอบด้วย 1) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม 3) ปฏิบัติต่อภรรยาเยี่ยงขอบังคับ 4) มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา 5) ให้เกียรติซึ่งกันและกัน 6) ให้ความเคารพต่อสถานที่ 7) ให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อกันและกันในองค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การนำหลักสามัคคีธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ ไม่เพียงแต่สร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรเท่านั้น แต่ยังมีผลเชิงบวกต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม เพราะการมีส่วนร่วมตามหลักดังกล่าวทำให้เกิดการรับรู้เป้าหมายร่วมกัน ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้สึกเป็นเจ้าของงานร่วมกัน ซึ่งอาจนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การสร้างวัฒนธรรมสามัคคีภายในองค์กรยังช่วยลดปัญหาความขัดแย้งและสร้างความมั่นคงทางจิตวิญญาณในองค์กร ทำให้การบริหารงานวิชาการมีความยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน และสอดคล้องกับ พระสุรชัย สุรชัย (ทองกันยา) (2564: ก) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษา พบว่าคณะสงฆ์อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สามารถประยุกต์ใช้

หลักอภินิหารธรรมในการปกครองได้เป็นอย่างดี ประกอบด้วย (1) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ได้แก่ ประชุมกันเนื่องนิตย์ในกิจของสงฆ์ที่ต้องทำร่วมกันไม่ว่าเรื่องเล็กหรือใหญ่ (2) พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม และทำกิจที่สงฆ์ต้องทำ ได้แก่ พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม และทำกิจที่สงฆ์ต้องทำ การประชุม (3) ไม่บัญญัติในสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงบัญญัติ ไม่ล้มเลิกสิ่งที่พระองค์บัญญัติไว้ ได้แก่ ไม่บัญญัติในสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงบัญญัติ ไม่ล้มเลิกสิ่งที่พระองค์บัญญัติไว้ โดยถือว่าสิกขาบทที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญที่พระสงฆ์จะต้องปฏิบัติตาม (4) เคารพนับถือและรับฟัง ถ้อยคำของภิกษุผู้ใหญ่ ได้แก่ ให้เคารพนับถือและรับฟังถ้อยคำของภิกษุผู้ใหญ่ ตามลำดับชั้น เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย (5) ไม่ลุอำนาจแก่ความอยากที่เกิดขึ้น ได้แก่ ไม่ลุอำนาจแก่ความอยากที่เกิดขึ้น โดยอาศัยมูลเหตุที่พระสงฆ์ตัดแล้วซึ่งกิเลสตัณหา (6) ยินดีในเสนาสนะอันควร ได้แก่ ความมีชีวิตเรียบง่าย มุ่งแสวงหาธรรมเพื่อเผยแผ่ให้กับผู้อื่น และ (7) ตั้งใจอยู่ว่าเพื่อนภิกษุสามเณรเป็นผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาสขอให้มา ที่มาแล้วขอให้อยู่เป็นสุข ได้แก่ มีใจกว้างยินดีต้อนรับสมาชิกใหม่ และมีความปรารถนาดีต่อสมาชิกเก่า

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด

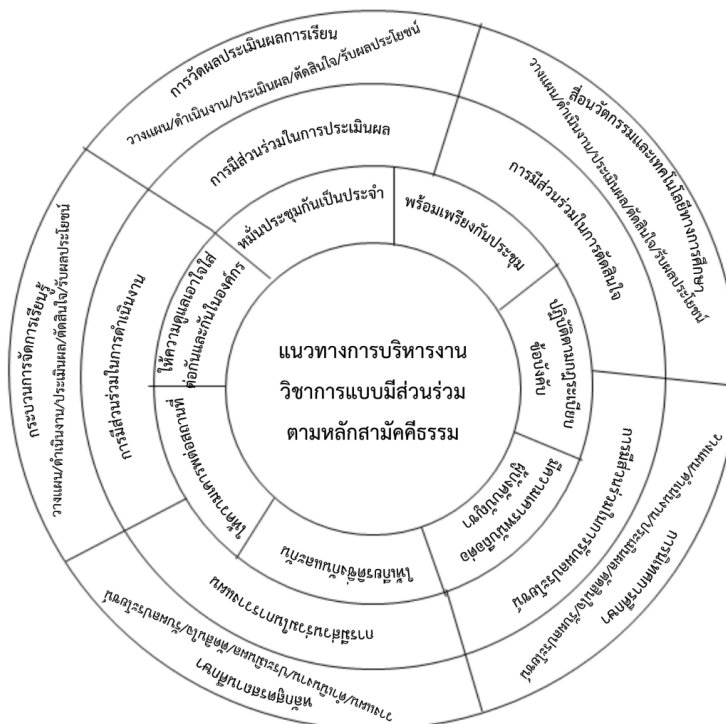
แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม มีการดำเนินการตามหลักสามัคคีธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน 4) ด้านสื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา สำหรับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และได้กำหนดหลักการทำงานไว้ 7 ประการตามหลักสามัคคีธรรม ประกอบด้วย 1) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม 3) ปฏิบัติต่อภรรยาเยี่ยงขงบังคับ 4) มีความเคารพนับถือต่อบุคคลทั้งปวง 5) ให้เกียรติซึ่งกันและกัน 6) ให้ความเคารพต่อสถานที่ 7) ให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อกันและกันในองค์กร โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้ แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการทั้ง 5 ด้านสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบเมื่อมีการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่วางแผน ดำเนินงาน ประเมินผล ตัดสินใจ และรับผลประโยชน์ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของงานและความรับผิดชอบร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากร การประยุกต์ใช้หลักสามัคคีธรรม 7 ประการยังช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการสื่อสารที่มีประสิทธิผล ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีความโปร่งใส มีทิศทางชัดเจน และสามารถประสานพลังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างครอบคลุม ทั้งนี้ รูปแบบการบริหารดังกล่าวถือเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และบริบทพื้นที่อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับพระมหาตมคณาจารย์ ธรรมจริ (ถาวาป) บุคลากร (2564: ก) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักอภินิหารธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า หลักอภินิหารธรรม 7 ที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาเถรวาทได้อธิบายหลักอภินิหารธรรมไว้ในพระสูตรเป็นจำนวนมาก ซึ่งในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงหลักอภินิหารธรรม 7 หลักธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญ โดยนำไป

ประยุกต์ใช้กับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มี 7 ประการ ได้แก่ 1) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และแก้ปัญหา ร่วมกัน 2) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ตามระเบียบวาระการประชุม และอยู่จนครบกำหนดเวลา 3) ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิม ผู้บริหารจะต้องไม่ทำการยกเลิกหรือตั้งบัญญัติอื่น ให้ขัดต่อระเบียบเดิม โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องและชอบธรรม 4) มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา ตามลำดับชั้น 5) ให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรีเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมและบริหารภายในองค์กร ในสัดส่วนที่ทัดเทียมกับผู้ชาย 6) ให้ความเคารพต่อสถานที่ บุคลากรจะต้องให้ความเคารพ ไม่หลบหลู่ ดูหมิ่นสถานที่ เพราะทุกสถานที่มีความสำคัญและเป็นที่เคารพบูชา 7) ให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน ให้การต้อนรับอย่างจริงใจ พร้อมทั้งรับฟังคำแนะนำจากท่านผู้รู้เหล่านั้นที่ได้มาเยือนองค์กร และแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มี 8 ด้าน คือ 1) การกำหนดตารางการประชุมในแต่ละปีงบประมาณ 2) กฎเกณฑ์หรือหลักปฏิบัติในการเข้าประชุม ความพร้อมเพรียงกันในการประชุม 3) การออกกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ภายในโรงเรียน ยึดความถูกต้องและเป็นธรรม 4) การปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย 5) การเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยมีสัดส่วนเท่าเทียมชาย 6) โครงการหรือแนวทางในการส่งเสริมและรักษาประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น 7) การดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือนโรงเรียนเป็นอย่างดี 8) การพัฒนาการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 โดยการฝึกอบรม ศึกษาดูงานการประชุมสัมมนา การประเมินผลงานที่ยุติธรรม มีสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่

องค์ความรู้ที่ได้

จากการศึกษาแนวทางวิชาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมของโรงเรียนชุมชนบ้านบางโหนด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศตามหลักสามัคคีธรรมอย่างเป็นระบบเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการและคุณภาพผู้เรียน

1.2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้

1.3) สถานศึกษาควรนำแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรมมาประยุกต์ใช้เป็นระบบเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1) ควรมีการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรม ของสถานศึกษา

2.2) ควรมีการศึกษาวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสามัคคีธรรม

2.3) ควรศึกษา บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสามัคคีธรรมในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- จรรยาภรณ์ ภูกลาง. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฑารัตน์ ทศไกร. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทองดี ศรีตระการ. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอภิธานิธรรม, *วารสารปัญญาปณิธาร*, 1(1): 3-13.
- นฤตล มะโนศรี. (2565). การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยเขตหลักเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระมหาต้นธวัช ธรรมธีโร (ถ้วาป). (2564). แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาทองสา นาถวิริโย. (2542). *สามัคคี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุรชัย สุรชัย (ทองกันยา). (2564). การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในการปกครองคณะสงฆ์อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. *สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาธาร. (2552). *หลักการบริหารโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2538). *การวางแผนและจัดระบบแผนงานในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เอส ดี เพรส.